

HRANAFINA - projekt izgradnje hrvatskog anatomskog i fiziološkog nazivlja

Vodanović, Marin

Source / Izvornik: **Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis, 2012, 6, 227 - 228**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:127:712544>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-04**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb School of Dental Medicine
Repository](#)

Primljeno 2. prosinca 2012., prihvaćeno za tisak 11. prosinca 2012.

doc. dr. sc. Marin Vodanović
Sveučilište u Zagrebu, Stomatološki fakultet
Zavod za dentalnu antropologiju
vodanovic@sfzg.hr; www.marinvodanovic.com; http://hranafina.sfzg.hr/

HRANAFINA – PROJEKT IZGRADNJE HRVATSKOG ANATOMSKOG I FIZIOLOŠKOG NAZVILJA

U hrvatski jezik svakodnevno ulaze nove riječi koje potječu iz stranih jezika. Najčešće su to riječi iz engleskog, međutim ima ih i iz brojnih drugih jezika. Te nove riječi mogu se čuti u govoru osoba svih dobnih skupina neovisno o njihovom obrazovanju i socio-ekonomskom statusu; također se mogu pronaći u tisku, na televiziji i, naravno, na internetu. Različiti su načini njihova nastanka, međutim ono što je zajedničko velikoj većini njih jest da ne odgovaraju duhu standardnoga hrvatskog jezika. Njihovim tvorcima najvažnije je prenijeti poruku, a usklađivanje s jezikoslovnim pravilima hrvatskoga jezika najčešće je zanemareno i zaboravljeno. Na taj se način čini teško popravljiva šteta hrvatskom jeziku koji za svaku nekritički primijenjenu stranu riječ na štetu hrvatske riječi biva osiromašen i oslabljen. Ta je šteta proporcionalno veća što je osoba koja takvu stranu riječ ili riječi koristi poznatija i utjecajnija, odnosno što se većem broju drugih osoba obraća. Kada se jednom naziv koji nije prilagođen hrvatskom jeziku uvrsti u neki hrvatski tekst, pogotovo ako se radi o knjizi, udžbeniku, članku ili bilo kojem drugom tekstu na kojeg se možemo naknadno pozvati, to postaje jako teško za popraviti.

Strukovno, odnosno znanstveno nazivlje po tom je pitanju vrlo specifično. Što se neka struka ili znanstvena disciplina brže razvija, brže se razvija i njezino nazivlje. Tu problem nekritičkog uvrštavanja stranih naziva u hrvatski jezik posebno dolazi do izražaja jer stručnjaci pojedinih područja jednostavno nemaju vremena baviti se jezikoslovnim pitanjima u svojoj struci, te obično pribjegavaju najjednostavnijem rješenju i strani naziv uvrštavaju u hrvatski jezik u nepromijenjenom obliku. Ti nazivi nerijetko bivaju stihijski ugurani u hrvatski jezični korpus, pa se često zna dogoditi da unutar jednog hrvatskog teksta možemo pronaći nekoliko različitih „prijevoda“ ili prilagodbi jednog te istog stranog naziva. To ne samo da je štetno za hrvatski jezik nego može djelovati i vrlo zbunjujuće na čitatelja čineći tekst teže razumljivim.

Ulaskom Republike Hrvatske u skupinu zemalja članica Europske Unije, hrvatski jezik postaje njezin 24. službeni jezik. Europska politika službene višejezičnosti jedinstvena je u svijetu i aktivno potiče ljude da govore i pišu vlastitim jezikom. Prepoznajući problem nekritičkog uvrštavanja stranih naziva u hrvatski jezik, a u svjetlu

zaštite njegova statusa pri skorašnjem ulasku Republike Hrvatske u Europsku Uniju, Hrvatska zaklada za znanost krajem 2007. godine odlučila je poduprijeti inicijativu Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta za izgradnju i njegovanje hrvatskoga strukovnog nazivlja. U tom smislu pokrenut je program „Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja“ s ciljevima uspostave sustava koordinacije terminoloških djelatnosti u svim strukama u Hrvatskoj i izgradnje nazivlja pojedinih struka. Za nacionalnog koordinatora tih aktivnosti izabran je Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. U sklopu tog programa ustanove, institucije i pojedinci zainteresirani za izgradnju hrvatskog nazivlja vlastite struke mogu na natječaj Hrvatske zaklade za znanost prijaviti prijedloge svojih jednogodišnjih projekata. Do sada su završeni takvi projekti iz područja antropologije, brodstrojarstva, fizike, građevinarstva, kartografije i geoinformatike, kemije, korozije i zaštite materijala, polimera, pomorstva, prava Europske unije, stomatologije, strojnih elemenata i zrakoplovstva. Nazive obrađene u sklopu tih projekata moguće je pretraživati na adresi: <http://struna.ihj.hr>. Bitno je naglasiti da na svim projektima postoji bliska i koordinirana suradnja stručnjaka pojedinih disciplina s jezikoslovnim stručnjacima.

Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu prepoznao je važnost tog programa za budućnost kako strukovnog stomatološkog jezika, tako i hrvatske stomatologije, pa je u razdoblju od 2009. do 2010. uspješno proveden projekt „Hrvatsko stomatološko nazivlje – HRSTON“ (<http://hrston.sfzg.hr>). Na projektu je radio tim od 49 stručnjaka s tri hrvatska sveučilišta i dvije strane institucije. Tijekom tog projekta obrađeno je više od 5 000 stomatoloških naziva koji su definirani i klasificirani na preporučene, dopuštene i nedopuštene nazive. Nazive, kao i njihove prijevode na engleski, njemački i talijanski jezik moguće je pronaći na <http://struna.ihj.hr>.

Na temelju uspješno provedenog i izvrsno ocijenjenog projekta „Hrvatsko stomatološko nazivlje – HRSTON“, 2012. godine Stomatološki je fakultet Sveučilišta u Zagrebu, uz potporu Hrvatske zaklade za znanost i u suradnji sa Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje, pokrenuo jednogodišnji projekt „Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje – HRANAFINA“ (<http://hranafina.sfzg.hr>). Projekt je usmjeren izgradnji nazivlja dvaju temeljnih i međusobno srodnih medicinskih područja – anatomije i fiziologije – koja predstavljaju nezaobilaznu osnovu u izobrazbi zdravstvenih djelatnika srednjoškolske i sveučilišne razine. Projekt HRANAFINA, uz projekt HRSTON, prvi je projekt gdje se pod okriljem Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, a unutar programa Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja, provodi na terminološkim načelima zasnovana sustavna izgradnja medicinskog nazivlja. Projekt ima za osnovne ciljeve sustavno izgraditi hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje u suradnji s relevantnim stručnjacima pojedinih područja, te popularizirati uporabu hrvatskog anatomskog i fiziološkog nazivlja u govoru i pismu uz istovremenu izobrazbu među zdravstvenim djelatnicima i ostalim zainteresiranima o važnosti izgrađivanja i očuvanja hrvatskoga strukovnog jezika. Na projektu aktivno djeluju suradnici sa Stomatološkim i Medicinskim fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Medicinskog fakulteta u Rijeci i Medicinskog fakulteta u Splitu, a kako bi se ostvarili ciljevi projekta, projekt je tim otvoren za suradnju i s relevantnim stručnjacima sa ostalih hrvatskih sveučilišta. Svi koji su zainteresirani za suradnju na ovom projektu mogu se javiti na hranafina@sfzg.hr.